

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 12.

V Ljubljani, v četrtek 16. januarja 1896.

Letnik XXIV.

Protestantska agitacija.

Ze večkrat smo imeli priliko v „Slov.“ opozarjati na vsiljivo predrznost raznih agentov, ki so mej našim ljudstvom trosili po angleški biblični družbi izdana, v protestantskem duhu skvarjena sv. pisma, vzlasti psalme in novi zakon. Danes moramo zabeležiti nov pojav protestantske agitacije, ki je tem nevarnejši, ker po vsem sodimo, da ne ostane jedin, marveč se po gotovem načinu razprede v čim dalje tem bolj nevarne mreže v nepopisni duševni kvar našega ljudstva.

Iz ljubljanskega evangelijskega pastorišča se namreč poleg svetega pisma razdaje več drobnih lističev in spisov mej svet. Vporablja se vzlasti ubošstvo naših barjanov kot ugodna prilika, da se trosi strup mej nje. Pomenljivo je pri tem, da je jeden glavnih agitatorjev nasprotne nam slovenske liberalne stranke tudi glavni razširjevalec protestantske vade v ljubljanski okolici. Knjižice in lističev je že mnogo razširjenih mej ljudmi; zadnji čas je, da se z vsemi silami temu krivoverskemu krošnjarjenju postavimo. V to opozarjati je namen tem vrsticam.

Pred seboj imamo dvoje takih laži-spisov. Prvi ima napis „Zakaj naj berem sveto pismo?“ — V njem se razvija krivi protestantski nauk, ki taji za vernike jedino veljavno učiteljsko posredovanje svete cerkve v verskih stvareh in zato samo daje posamnikom sv. pismo v roke, naj si sami iz njega iščejo verskih nauk. Mej razlogi, zakaj naj se bere sv. pismo, so tudi ti - le trije: „Zato, ker je sv. pismo beseda Božja in ker je brati ga sam Bog zapovedal (1); zato, ker je branje sv. pisma potrebno v našo dušno hrano in krepcanje (4); ker si, ako zanemarjamo sveto pismo, nakopljemo pravično sodbo Božjo (9).“ V dekaz navaja listič za vsako točko ne-

kaj stavkov iz sv. pisma, ki govore seveda o vsem drugem, nego o branju sv. knjig.

Drugi pogubnejši spis, ki ga imamo pred seboj, slove:

„Grešnikov prijatelj. Cena 5 kr. 30 knjižice franko en goldinar, lastna zaloga dr. C. Naročiti se zamore pri P. Gladischetsky v Budapešti, Alkotmánygasse Nr. 15 in pri Baronu Bolschwing, Graz Burggasse 17. Tiskarna A. Pajevića v Novem Sadu“. Na 32 straneh opisuje ta knjižica, tiskana v mali osmerki, protestantski nauk o opravičenju. V sladki-pijetistični obliki podaje lutrove krive nauke:

1. Grešnik, ki je že blizu obupa, posluša evangelijski. V strahu in trepetu se poprime Odrešenikovega zaslužnja, in s tem se opraviči. To opravičenje je samo božje delo; človek je pri tem samo pasiven. Tako slove lutrova zmota. — Knjižica pravi o tem v poglavju „opravičenje iz proste milosti.“*)

„Evangelij pokaže svojo blaženo moč v najlepši svetlobi, ko grešniku opravičenost pred Bogom iz proste milosti ponuja, mu Božje dopadajenje zagotovi in mu mir vesti podeli. — Evangelij ima moč v sebi, grehe in pregreške odpustiti, zvezane duše oprostiti, — odvzame breme greha, napolni vernika s trdnim zaupanjem. Opravičenje, katero da evangelij, je popolno. Grehi celega življenja, naj bodo še tako veliki in mnogi, so naenkrat in za zmiraj uničeni“. V poglavjih „Odpusčenje grešniku, ki se je že pogreznil v naglobokejšo brezno“, „boječe in pobito srce“, „mir trudnim“ se ta misel še nadalje razvija popolnoma v lutrovem smislu.

2. Luter trdi, da se vdeležuje opravičevalne moči človek s tem, da vsprejme evangelij, t. j., da veruje vanj. Pri opravičenju deluje s strani človekove samo vera. Knjižica pravi (str. 19): „S pri-

*) Str. 8, 9.

prostimi evangelijskimi resnicami bodo taisti, ki na te resnice verujejo, zveličani“. Še bolj naravnost se pa izraža (str. 22): „Ni skoraj reči, da bi bila manj znana in razumljiva, nego skrivnost trpljenja in smrti Kristusa za nas in opravičenja po veri na Njega. In vendar je to edini raj in življenjski biser, v katero posestvo nas je reformacija postavila“. — Ta stavek sam dovolj govori!

3. Protestantstvo ne pozna vidne cerkve, marveč samo nevidno, notranje „božje kraljestvo“. Knjižica govori o tem tako-le (str. 14): „Najbolj strogo spoznanje, — najnatančnejše spolnovanje dolžnosti, — najskrbnejša prizadevanja ljubezni in dobrohotnosti, najmarljivejša spolnovanja verskih vaj, najbolj vestno praznovanje sabata, — vse to se ti bo — poslednji dan brez vsega uspeha pokazalo in te ne bode moglo izveličati, ako se ne bode božje kraljestvo po spremijajočem vplivu svetega Duha notri v tebi postavilo.“

4. Knjižica poudarja tudi laži-misticizem, kakor ga učijo kvakerji in njim sorodne protestantske ločine. Pravi namreč: „Moli brez prenehanja za dar svetega Duha, da tvoje srce očisti in posveti in da iz lastne skušnje spoznaš, kako nebeško veselje je to, nebeško kraljestvo v svojem notranjem imeti in zapomni si, — da ako se ne moreš s tem znotranjim dokazom tvoje zveze s Kristusom izkazati, se ne smeš k Njegovi čredi prištevati.“

Da knjižica javno pobija zunanje bogočastje, svareč, naj se ne da nikdo „preslepiti od zunanjih oblik“ itd., je potemtakem samo ob sebi umljivo.

Ta knjižica, ki se širi mej našim ljudstvom, je torej popolnoma krivoverska in noben katoličan bi je ne smel brez posebnega dovoljenja brati. Če se kmalu ne zatre, potem bodo prišle zanjo še druge z

LISTEK.

Dozdevna ljubezen.

Roman. — Spisal knez M. N. Volkonskij.

Prvi del.

I.

„Ah, dolgčas, dolgčas,“ mislil je Stefan Alekséjevič Bahtemin, sedé v kupeju prvega razreda na Heidelbergski postaji. „Dolgčas,“ mislil je, pogleduj svoje sopotnike — nelepega kodrastega Angličana v sivem, mehkem klobuku, gosto obmotanem s sinjim pajčolanom, in gibčnega Francoza s „Figaro“ v rokah. „Dolgčas,“ ponovil je še jedenkrat v mislih, naslonil se na baržunasto slonilo divana in zatisnil oči.

„Vaši listki, gospôda!“ razlegnil se je hripavi glas sprevednikov in čokasta oseba v sivi suknji s srebrnimi gumbi je odprla dveri.

Bahtemin mu je podal listek. Sprevednik ga je pogledal.

„V Baden?“ ga je povprašal.

Bahtemin je prikimal in sprevednik je odšel, prebódi listke.

Vlak se je premaknil.

Mimo okna se je potegnila ploščad, na katerej je stalo nekoliko dijakov z velikim angleškim psom,

gospa z deklico v belej opravi in črnem klobuku, mahaje z robcem, prodajalka cvetic — pritlikovka, z otročjim, prašateljno - prestrašenim izrazom malega nagubančenega lica, in še nekateri ljudje. Bahtemin je zrl i na ploščad i na ljudi, kakor da ni poznal tega, kar je bilo pred njegovimi očmi.

Cudna, neumljiva nejasnost se je mešala in motala v njegovih mislih; zdelo se mu je, da misli o svojem sosedu Angličanu z obočnimi očmi ali o malej pritlikovki; a motalo se je prav za prav nekaj drugega, vznemirjajočega v njegovi duši...

Ko je odšel vlak iz Heidelberga in so se pokazala polja, prekižana z vrstami sadnih dreves in leskovja, vznemiril se je Bahtemin toliko, da je nevoljno pomislil: „Kaj je pač z menoj?“ in poslušaje svoje mučno čuvstvo začel je gledati skozi okno. Daleč okolo se je videlo na polja, ravno rahlo so se razprostirala, radovaje se na solcu in valé se s klasnimi stebli, prigibajočimi se k zemlji z močnim, svežim šumenjem.

Tu se je domislil Stefan Alekséjevič domovine, Spasskega, stare matere, in strastna želja, videti takoj sedaj vse to, čutiti se doma, napolnila je njegovo dušo in mučno čuvstvo mu je vsililo vprašanje: „Zakaj sem tu, čemu in kaj mi je tu delati?“

Odgovora ni bilo.

„Ali bi se že ne vrnil?“ šinilo je v Bahteminu in zamislil se je. „Da,“ ukrenil je odločno Stefan

Alekséjevič, „nekoliko časa bodem v Badenu, a potem takoj v Rusijo — v Rusijo,“ ponovil je čez trenutek v mislih in z resnim, nezadovoljnim izrazom zagrabil pri tem padajočo mu s kolen rudečo knjižico Budeckerja — potnega spremljevalca po Evropi.

Bahtemin je sunil knjižico za jermen svojega pleta in, vzevši iz žepa časnik, jel čitati ga, leno prebiraje drobne vrste oglatega nemškega tiska. Ko je pripihal vlak v Baden, spravil je počasi časnik, vzel pled in izstopil na ploščad. Tihi, večerni zrak pihljal je posebno prijetno, po prahu in smradu vagona, nanj nekako dišeše in laskavo.

A Bahtemin ni hotel ali ni mogel ceniti tega.

V poslednjem času ga je napadal često ta obupni položaj nezadovoljnosti in otožne samote — mučen položaj, brez vzroka, katerega je vselej Bahtemin že slutil, ker trpel je pred njim nerazumljiv strah in otožnost, ki je prehajala navadno v fizično onemoglost. Tako bolan, brez vsakih vidnih znakov, v sebi, čutil je že popreje, da se mu bliža napad. Popreje, še pred jednim letom, mogel je zaduševati to čuvstvo pri svojem pisarniškem, službenem delu, katero je smatral jako važnim in katero mu je porabljalo ves čas. A hipoma je postalo to davno izkušeno sredstvo brezkoristno in ni mu dalo potrebne in pričakovane pokoja. Stefan Aleksejevič je natanko premislil in spoznal, da so i službene dolž-

naravnostnim napadom na katoliško cerkev in na duhovsko oblast.

Nedavno je žena nekega uradnika v tržiški predilnici odpadla od katoliške cerkve in prestopila k protestantstvu. Ozrače je napojeno mržnje proti duhovstvu, njihova avtoriteta se javno in zasebno izpodkopava, liberalci sami žugajo z najgorjimi posledicami, z odpadom. Protestantstvo brez duhovstva, brez ustaljene cerkvene organizacije, brez vpliva na javnost, godi versko brezbriznim in brezverskim kričanjem; saj so tudi pri nas že mnogo krat gledé na slovstvo in omiko našega naroda javkali, da se je krivoverstvo tako naglo udušilo mej nami.

Vse to je pomenljivo in kliče siloma naše zavedne katoličane v še trdnejši zvezo, branit največje bogastvo Slovencev — jedinstvo prave vere!

Deželni zbor Kranjski.

(VI. seja, dne 16. januarja.)

Deželni glavar Detela otvori sejo ob 1/4 11. uro.

Vlado zastopa dež. predsednik baron Hein.

Ko je bil prečitan zapisnik zadnje seje, razdeli deželni glavar razne došle peticije fin. in upravnemu odseku.

Posl. Hribar je stavil samostalni predlog o davčnih in pristojbinskih olajšavah za nova obrtna podjetja v mestu Ljubljani in bližnji okolici. Predlog se glasi: Vis. c. kr. vlada se naprosi, da predloži dež. zboru načrt zakona, s katerim bi se za obrtnostna podjetja, ki se v mestu Ljubljani ter v kmečkih občinah Sp. Šiška, Vodmat in Glinice na novo ustanove v teku petih let, dovolile one davčne in pristojbinske olajšave, kakor so se z zakonom dne 10. avg. 1895 drž. zak. št. 131 dovolile za tržaško okolico in katastersko občino Milje.

Ta predlog so podpisali vsi dež. poslanci.

Nato polanec Pfeifer utemeljuje samostalni predlog glede dež. zakona, da bi se v smislu drž. zakona z dne 5. junija 1890 dovolile iste olajšave za vojvodino Kranjsko pri onih zasebnih listinah, pri katerih znesek terjatve, cene, vrednosti kake legovine ali prava ne presega svote 100 gld. brez obrestij in pristojbin, kakor jih ponuja drž. zakon. Govor objavimo prihodnjič.

Posl. Jelovšek v imenu upravnega odseka poroča o prošnji okr. cestnega odbora Logaškega za uvrstitev občinske poti Rakek-Laze-Dol. Logatec med okrajne ceste, ter predlaga: Dež. odboru se naroči, da to zadevo preišče in pred vsem poizve, koliko bi znesli troški, ako se uvrsti med okr. ceste. O vspehih svojega preiskovanja naj dež. odbor v prihodnjem zasedanju poroča.

Posl. Modic priporoča predlog rekoč:

Cestni odbor logaški je v svoji seji dne 16. novembra m. l. soglasno sklenil, da se cesta iz Rakeka čez Laze do Logatca uvrsti mej okr. ceste. Sklep je bil na očitnih prostorih razglašen in proti sklepu ni bilo ugovora ali pritožbe. Še le včeraj so županstva

Planina, Grčarevec, Gorenji Logatec, Hotedrašica in Rovte vložile pritožbo, češ da ceste sploh treba ni. Vsa stvar se torej ne vjema in je nejasna; priporočam torej:

Slavni deželni odbor naj vso zadevo na lieu mesta preišče in v prihodnjem zasedanju gotovo o tem poroča. — Predlog je bil brez ugovora sprejet.

V imenu fin. odseka poroča posl. Hribar o računskem sklepu in proračunu gledališkega zaklada.

Deželni zbor je odobril naslednji računski sklep za l. 1894: Redni prispevki so znašali 15.752 gld. 7 1/2 kr., redni in izredni troški 16.552 gl. 87 1/2 kr. Med prihodki je zaračunjena najmovina za lože v znesku 13.161 gld. 75 1/2 kr., torej v primeri s proračunom manj za 1838 gld. 24 1/2 kr., kar kaže, da vsako leto pada izkupilo za lože.

Skupna imovina gledališkega zaklada je koncem l. 1894 znašala 334.340 gld. 87 1/2 kr., dolgovi 191.838 gld. 8 1/2 kr., torej čista imovina 142.502 gl. 79 kr.

Proračun za l. 1896:

Potrebačina (plačila, vzdrževanje poslopij, davki, zavarovanje, inventar, amortizovanje z obrestovanjem dež. posojila in drugi različni troški) 11.775 gld. Pokritje pa znaša 8863 gld., torej se kaže primankljeja 2912 gld., ki naj se pokrijejo z blagajničnimi preostanki. V pokritju je najmovina za lože vračunjena s svoto 8500 gld., torej za 3500 gld. manj, ko l. 1895, kar je jako slabo znamenje za prihodnost.

Računski sklep in proračun se potrdira.

Poročevalec Hribar še nasvetuje, da se ljubljanskemu županu prepusti brezplačna reprezentacijska loža v prvem nadstropju.

Posl. dr. Zitnik omenja, da je v fin. odseku glasoval proti temu predlogu in hoče tudi sedaj proti glasovati. Prizna, da županu stolnega mesta Ljubljane pristaja reprezentacijska loža, toda pravega razloga ni, da bi dotični manjši znesek najmovin za lože moral nositi gledališki zaklad, oziroma dežela. Občina ljubljanska je res prispevala k zgradbi novega gledališča 36.000 gld. Toda, če se to navaja kot razlog za brezplačno ložo, potem bi jo morala imeti tudi kranjska hranilnica, ki je dovolila za gledališko zgradbo 80.000 gld. Triletna skušnja nas uči, da najmovina za lože pada vsako leto in letošnje leto izkaže primankljaja 2.912 gld., ki naj se pokrije iz blagajniških preostankov. Toda že danes smemo trditi, da gledališka blagajnica ne bode imela preostankov in oni primankljaj bode končno moral pokriti dež. zaklad. Če hoče občina sama imeti reprezentacijsko ložo, dobro, naj jo plača v korist gledališkega zaklada. Iz teh stvarnih razlogov, pravi govornik, hoče glasovati proti predlogu.

Posl. dr. Majaron pravi, da je stvar ukusa in uljudnosti nasproti mestni občini, če se dovoli brezplačna loža ali ne. Občina ljubljanska se glede svojega delokroga ne more primerjati s kranjsko hranilnico in z ozirom na prispevek ji pristaja reprezentacijska loža.

Poročevalec Hribar naglašja, da občina še posebe za slovenske predstave dovoljuje na leto 3000 gld.

Predlog, da se dovoli občini ljubljanski brezplačna loža, je bil z neznatno večino glasov sprejet.

V imenu finančnega odseka poroča baron Schwegel o računskih zaključkih in proračunih deželnih dobrodelnih zavodov ter obširno utemeljuje in pojasnjuje rastoči trošek za bolnišnico. Sicer prikrito, a vendar za mnoge dovolj jasno je poročevalec naglašal, da se je dežela pri zgradbi nove bolnice jako spekla. Kajti že do danes znašajo troški blizu do 700.000 gld., in zgradba ni še dovršena. Največja napaka pa je bila, da se je izbral paviljonski zistem, ki je prvič mnogo dražji, drugič nepraktičnejši, kakor kažejo skušnje. Kdo je to zakrivil, tega g. poročevalec ni naravnost hotel priznati. A istina je, da v prvi vrsti dotični g. poročevalec deželnega odbora vsled svoje neodpustne vnemarnosti v tem oziru. Katoliško-narodna stranka je sploh glasovala proti zgradbi po tem zistemu, kakor tudi za l. 1893 zvišani proračun, nje torej ne zadeva nobena krivda, da se bodo zgradbeni troški zvišali najmanj za okroglih 150.000 gld. Toda to za njo ni nobena tolažba, kajti konečno bode morala vendar le dežela trpeti nevesele posledice kratkovidnosti in malomarnosti nekaterih oseb. Stvar je zavržena, popraviti je ni mogoče. Sicer pa bode še prilika o tem obširneje govoriti. (Konec sledi.)

Krščanska delavska organizacija.

Po raznih krajih našega cesarstva so se ustanavljala katoliška ali krščanska delavska društva v obrambo delavcev in v boj proti vedno bolj naraščajoči socialni demokraciji. Toda vedno bolj se je videlo, da ta društva gledé na svojo razkasanost ne morejo tekmovali z nasprotniki. Socialni demokratje imajo v naši državi jednotno strankarsko vodstvo, ki so je izvolili delavski zastopniki pri skupnem shodu. Tak shod se vrši vsako leto in zaupni možje iz cele države se ga vdeležujejo. Pri tem shodu je glavna zadeva — organizacijski načrt. Sedaj imajo socialni demokratje, ki so sicer razdeljeni po deželah, to-le organizacijo:

1. V vsaki deželi imajo svoje politično društvo.

2. Poleg tega imajo za vsako deželo posebno podporno pravo-varstveno društvo.

3. Par let sem so pa jeli najživahnejše širiti tako zvano strokovno organizacijo. V posebnih, strokovnih društvih združujejo železničarje, kovinske delavce, krojače, peke, črevljarje, mizarje itd.

Z ustanovitvijo teh društev so si socialni demokratje v Avstriji več nego podvojili število. V vsaki deželi ali večjem mestu ima strankarsko vodstvo svoje zaupne može — agitatorje, ki po navodilu dunajskih judov — voditeljev nastavljajo mreže po deželi in iščejo podagitorjev po posamnih krajih. Ti podagitorji razširjajo socialistične časo-

nosti njegove i družbinske — vse v bistvu laž in neresnica, a pri tem je povsem nepotrebna laž. A tam ni nikakih službenih dolžnostij, ampak samo grof X ali knez Y, ki smatra sistematično slabim to, kar je smatral dobrim njegov prednik.

„On je bolan“, govorili so o Stefanu Aleksčevići njegovi prijatelji, — „on je bolan od pretežkih opravil“, in svetovali so mu, zdraviti in oddahniti se. Zdravniki so tudi svetovali, naj se vzdržuje duševnih naporov, naj se razvedri in ide v Karlove vare, a potem kopat se v morje. Toda Bahtemin se je srdil in jezno nadaljeval napadati vse reči in ljudi in posebno to, kar se mu je zdelo preje važno in vrolo.

Knez Y., načelnik Bahtemina, ki ga je ljubil in spoštoval radi njegove natančnosti, predlagal mu je odpust na tri mesece.

Stefan Aleksčević se je zahvalil in ne glede na zopernost petrogradskega podnebja, ni odšel, ampak je nadaljeval z mračnim, bledim obrazom ter hodil v ministerstvo, kjer ni prenehal iz lenobe prenašati svoje breme in tako so se mu zdele dolžnosti nedavno resne, čuté v duši smrt in proklinjaje Petrograd, dolžnosti, ljudi... Naposled se je odločil. Vzel je odpust, hotel iti na deželo k materi, a odšel v tujino.

Karlovi vari pomagali so njegovemu zdravju, a nravi mu niso ozdravili in Bahtemin je prišel v

Baden s prejšnjim svojim neznosnim, tugepolnim čuvstvom. Sedaj je čakal pomoči od dežele, od domovine. „Kakor Liza z možem — hodijo ljudje v tujino in se veselé...“ spomnil se je svoje mlade omožene sestre in svaka, z njiu vnetim pripovedovanjem o Franzensbadu, Biarizi in Parizu.

V Badenu vzel je Stefan Aleksčević prostorno sobo v najboljšem hotelu, nameruje ostati tu ne več kakor jeden dan. Ukazal si je večerjo, hodil nekoliko po mehkeji preprogi svoje sobe in malomarno jel gledati skozi okno, kamor so se lesketale skozi goste, temne vrhove dreves luči „Conversationa“.

Vstopil je natakari; javnil je in poklonil se do kolen, postavil krožnik na mizo in s hitrim, navadnim gibanjem otresel in raztegnil priprost prt.

Bahtemin se je približal mizi.

Imate imenik ptujcev? vprašal je natakarija.

Imamo, odgovoril je ta, razstavlja je mnogo krožnikov in mlečnih vrčev.

Prosim, prinesite, dejal je Stefan Aleksčević, začenši večerjati; a ko je prinesel natakari listek, ni se ga dotaknil in tudi razumel ni, kar mu je govoril natakari, podaja je imenik.

„A, dolg čas, dolg čas,“ ponovil je Bahtemin svojo navadno pesen, vstal izza mize, ne končavši večerje, pokril se in šel na ulico.

Noč bila je v svojej polnej temnej krasoti, zrak je bil svež, na nebu sijale so velike, svetle, goste zvezde.

Bahtemin je šel.

Jaz pojdem pa koncem tedna, razlegnil se je za njim jako znan glas, govoreč ruski.

Stefan Aleksčević poslušal je nehoté.

Zal, a kaj delati... nadaljeval je glas.

Govoreči obraili so se na levo in izginili v temnem drevoredu.

„Kaj je tu žal, komu je žal!“ mislil je zlobno Bahtemin in leno, dolgočasno šel dalje.

Na vrtu, ograjajočem čitalnico, igrala je godba, kakor v vseh zdravilnih krajih. Tu se je sprehajal dozdevno ves Baden.

Ptujci in ptujke vseh narodnostij so pohajkovali, ogledovali drug drugega in delali opazke, nemška mestna gospoda je ošabno stopala in kadila svoje tanke, zoperno dišeče smodke; rudečelice hoteljne dekle švigale so sem ter tja po dve in po tri, držé se pod roke in glasno korakaje z velikimi nogami v velikih, okornih, usnjatih črevljih. Skoro zavidno gledal je Stefan Aleksčević na vso tolpo. Jezila ga je.

„Nu, kaj so oni,“ vprašal je „resnično veseli?“ In z zlobno zavistjo se je skušal odvrtiti od srečnih, zadovoljnih lic. „Vse to je hinavščina, prevara, kakor vse življenje,“ mislil je Bahtemin.

Na jednej klopi je slišal zopet rusko govorjenje.

(Dalje sledi.)

pise in brošure, katerih je nebrojno o vseh možnih stvareh *).

Tako delujejo socijalni demokratje. Slaba stvar ima — nebrojno borilcev.

In dobra?

Posamni drobei krščanske delavske organizacije so životarili svoje skromno življenje. Socijalni demokratje so jim povsod stopali nasproti z določenim programom, razširjenim časopisjem in zjednotno vojenimi društvi. V tem oziru je bilo treba izpremembe.

Češki delavci so se sešli 1. 1894 v Litomišlju in so si ouchi sestavili skupen program. Dne 13. okt. 1895 so imeli slovenski delavski stanovi socijalno posvetovanje v tem oziru in so z malimi izpremembami vsprejeli socijalni načrt,**) ki je bil natisnen v „Slovencu“ kot dodatek „črnim bukvam“.

Vrli dunajski krščansko-socijalni delavci in njihovi prijatelji so se tudi o tem posvetovali in so sklenili sklicati skupen strankarsk shod avstrijskih krščanskih delavcev. Ta njihov namen se je izvršil dne 5. t. m.

Izobraženo občinstvo se ne meni mnogo za take shode, kakor se tudi nekako bagateljno ozira na vsako delavsko organizacijo. Zato se seveda ne zbobnavajo po naših listih taki shodi tako, kot kak gledališčni vlak ali kot sestanek kakih liberalnih velmož, marveč se ali zamolče, ali le od strani kaj malega omenjajo.

Nam se zdi tako ravnanje nespametno in krivično. Shod, ki so ga imeli avstrijski krščansko-socijalni delavci na Dunaju, je pomenljivejši, nego nebrojno drugih dogodkov, ki se na dolgo in široko opisujejo po časopisih. Sedemindstirideset delavskih odposlancev je s 54 glasovi zastopalo 16.000 avstrijskih delavcev. Shoda so se vdeležili tudi državni poslanci dr. Lueger, dr. Gessmann, knez Lichtenstein, dalje: mons. Stojalovski, Gregorig, dr. Psenner i. t. d.

Kovinski delavec g. Kunšak je otvoril zborovanje in po volitvi predsedstva so povdarjali razni govorniki potrebo državne delavske krščanske organizacije.

Vzlasti lepo je povdarjal dr. Lueger, da sedaj ni časa govoriti o strogi in manj strogi katoliški smeri, češ da se bodo vsi razni toki zhlili v jeden tok, ki bo najstrožji, v tok zadovoljnosti. To je stvar vzgoje, za katero bodo skrbeli naši nasprotniki, birokratje in socijalni demokratje.

O strankarskem programu je poročal g. Vedral, naglašajoč vzlasti točke, v katerih se loči od socijalnih demokratov. Program se tiče samo delavcev in je popolnoma v smislu slovenskega programa, samo da je slovenski obširnejši. Vsprejela se je poleg drugega tudi ta-le resolucija: „Krščanska-socijalna delavska stranka stoji v boju proti presilnemu vplivu židovstva in njegovih pomočnikov na temelju krščansko-socijalne narodne stranke.“

V izvrševalni odbor so se volili: Za Dunaj: Axmann, Hilbert, Holanbek, Kunšak, Moravec, Nagorzanski, Rosenkranz, Sahhuber, Vedral, Zöhrer in Panoš; za pokrajine: prof. Gratl, Bergmann, Gottwald, Sams in Rantek.

S tem se je završil veleznameniti delavski shod, ki je začel zidati jednotno poslopje krščanske delavske organizacije.

Vsako leto se snide tak strankarsk shod. Do prihodnjega je naša dolžnost, da vsak po svojih močeh zbiramo delavce krog krščanske zastave in jih rešujemo pogubnemu socijalno-demokratskemu brezdnju.

Sile pozkončevanja in brezboštva so vedno na delu. Semena prekucijskega materializma se sejejo neprenehoma v vsprejemljiva sra, ki jih revščina razorava. Vedno pogubnejše kali poganjajo iz njih. V boj proti njim!

Jednotna državna delavska organizacija postane semenišče za krščanska semena vere, pravičnosti

*) Najvažnejše, ki so v rokah vsacega zavednega socialista, so te-le: R. Müller: Der erste Lichtstrahl oder die Erkenntnis der Leiden des österreichischen Eisenbahnpersonales 1893. — W. Liebknecht: Was die Sozialdemokraten sind und was sie wollen. Chemnitz 1894. — E. Berner: Das rothe Abo oder sozialdemokratischer Katechismus — Ein Gesprächbüchlein für das arbeitende Volk. Aussig 1894. — Adelheid Popp: Die Arbeiterin im Kampf um's Dasein. Wien. — Paul Kempe: Christus und die Sozialdemokratie. Braunschweig 1894.

**) Ta socijalni načrt se je posebej natisnil in se dobiva po 5 kr. pri g. Fr. Breskvarju, knjigovezu v Ljubljani, v Katoliški Tiskarni in pri uredništvu „Glasnika“ (Poljanska cesta 58). Krščanski delavski list in socijalni načrt priporočamo vsem svojim somišljenikom v nakup in razširjanje mej ljudstvom.

in ljubezni. V tem smislu jo najtopleje pozdravljamo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. januarija.

Češki deželni zbor. Nekateri seje deželnega zbora so bile precej živahne. Dež. predsednik je določil 4. januarija t. l., da ne smejo finančni uradi več rabiti naslova: češka dežela, kronska češka dežela ali češka provincija, marveč samo: češko kraljevstvo. To ni dopadlo poslancu Iru, pristašu nekdanje stranke viteza Schönererja, ki je sanjal le o „Alldeutschlandu“. Prav dobro mu je odgovoril dr. Herold, rekoč, da ne bodo Mladočehi dovolili v dež. zboru češkem javno žaliti češki narod. Dr. Russ je zagovarjal poslanca Iro, dasi tudi je nasprotnik njegove stranke. Le-ta si je dovolil reči, da niso le zastopniki čeških Nemcev, ampak reprezentantje velikega naroda in njegovih tirjatev. To so prazne sanje, rod Hohenzollerjev ne bode vladal toliki državi, kakor si misli gospoda, zakaj milijoni Slovanov na Nemškem in Avstrijskem so pretrd lešnik. — Mladočehi so hoteli imeti v odsekih po 7 svojih zastopnikov. Nemci so dobili svoje le po milosti veleposestnikov. Ko so videli Nemci, da se veter obrača, so tudi obrnili ter postali dokaj ponižnejši v svojih zahtevah. „N. L.“ pišejo, da so Nemci bahači tam, kjer imajo večino, n. pr. v Šleziji, kjer so pa v manjšini, se vedejo mirneje. Resnica je to. — Dr. Herold je podal samostojni predlog o češkem drž. pravu, in prišel je na vrsto prvi izmej vseh predlogov take vrste. Svoj predlog je utemeljeval, da so bili češki kralji tudi kralji drugih dežel, da je padla na Beli Gori moč plemstva, ne pa suverenita češkega kraljestva. Leopold II. je potrdil vnovič samostojnost ogerskega kraljestva, za Češko se ni zgodilo.

Češke demonstracije proti Succovatyju. Kakor znano, je general Succovaty svojedobno prepovedal vsem vojakom brnske garnizije obisk „Beseidnega doma“, in sicer je dal napisati ta dom mej ona zbirališča, ki so najbolj na slabem glasu. Vsled tega se je general nad vse zameril mladočeškimi krogom. Nedavno pa je povabil cesarski namestnik mladočeške poslance k skupnemu obedu. Ti so pa sklenili v klubovi seji, da se ne odzovejo povabilu, ako pride k obedu tudi general Succovaty. Vkljub temu sklepu so se udeležili obeda poslanci dr. Koudela, dr. Schrom in dr. Pražak. Vsled tega jih sedaj ostro napadajo mladočeški listi in zahtevajo od svojih poslancav, da ne ostanejo z njimi v jednem klubu. Imenovani trije poslanci se skušajo s tem oprati, da niso poprej vedeli, kaj bo storil general Succovaty in pozneje niso hoteli žaliti s svojim odhodom nadškofa dr. Kohna in cesarskega namestnika.

Naučni minister baron Gautsch in „N. Fr. Presse“. Imenovani list poroča, da je naučni minister ustregel prošnji vodstva jezuitske gimnazije „Stella matutina“ v Feldkirchnu, ker je tudi za ondetni 8. razred podelil pravico javnosti do konca 1. 1898 ter ob jednem dovolil, da sme izdajati vodstvo zrelostna spričevala. Nad tem se zelo spodtika dunajska židinja ter pravi, „da si baron Gautsch neumorno prizadeva, pridobiti za jezuitske šole nevenljivih zaslug. Kalksburg in Feldkirch sta jasna dokaza njegovega značaja“. Nasproti temu moramo odgovoriti, da si baron Gautsch s tem še ni stekel nikakih zaslug, ako je dovolil jezuitom to, kar jim je zajamčeno po ustavi.

Dunajske občinske volitve. Čim bolj se približuje čas za nove volitve v dunajski občinski zbor, tem živahnejša agitacija se razvija v obeh nasprotnih si taborih. Poleg tega pa skušati obe stranki kolikor možno ovirati druga drugo v njenem delovanju. Prirejajo se mnogovrstni shodi, na katerih se pristaši navdušujejo za strankina načela in vsodbujajo k vztrajnosti. Antisemitska stranka je pa vrh vsega tega storila še drug korak. Vložila je namreč, kakor smo nedavno poročali, pritožbo na upravno- in državno sodišče zoper razpust občinskega sveta. Trdi se tudi, da je vloženih že več enakih pritožb, v katerih se na različne načine ugovarja nasproti postopanju vlade. Židovski listi se seveda na vso moč jeze nad tem korakom, ker slutijo, da bodo te pritožbe nekoliko časa zavlekale toli zaželjene nove volitve. Dunaj bi tedaj imel dva občinska zbora, starega in novega, ako se namreč ugotovi pritožbi vodstva antisemitske stranke.

Mažarska lojalnost. V zadnji seji ogerske poslanske zbornice se je zopet pokazalo, kako lojalni so mažarski liberalci. Veliki patrijot poslanec Pazmándy je povodom debate o proračunu za notranje ministerstvo interpeloval notranjega ministra gledé cesarskega orla na ministerijalni palači na Dunaju. Akoravno so se v mažarski zbornici že večkrat stavile slične interpelacije, ni vendar nobena tako jasno pokazala mažarske nestrpnosti, kakor ravno ona v zadnji seji. Baron Josika je namreč prosil zbornico, naj še nekaj časa potrpi s cesarskim orlom, ker se bode itak letos izvršilo nekaj poprav na ministerski palači in se bode pri ti priliki cesarski orel zamenil z ogerskim grbom. Ako se dogajajo take stvari v ministerstvu samem, se ni čuditi, da se dogajajo nelojalnosti tudi v nižjih krogih.

Bolgartja. Včeraj smo poročali, da je odpotoval knez Ferdinand v inozemlje in izročil vladarske posle v vladne roke. To odpotovanje, kakor bode vsakemu jasno, je v zvezi z najvažnejšim korakom, kateri je imel on storiti po želji rusofilov v teku tega meseca, namreč prekrst sina Borisa. Da je s tem princ Ferdinand zelo razburil rusofilske kroge, je umljivo, in trdi se, da odstopi ministerski predsednik Stoilov s svojimi pristaši. Govori se tudi, da se je princ že pogajal z Grekovom o tej zadevi. Vsekako se kriza ne bode kmalu podela.

Cerkveni letopis.

Zlata maša o. Felicijana Matavža.

Iz Jaske, 6. jan.

Citatelji cenjenega lista „Slovenca“ se bodo še gotovo spominjali, da se je, kakor je bilo sporočeno, v nedeljo 29. dec. m. l. v frančiškanskem samostanu v Jaski obhajala redka slovesnost, namreč zlata maša, koju je imel o. Felicijan Matavž.

Že na predvečer naznanjalo je pritkavanje zvonov in na daleč odmevajoči strel, da se v obče tihem samostanu godi nekaj nenavadnega.

V nedeljo zbralo se je že eno uro pred slovesnostjo ogromno število naroda iz Jaske in iz vse okolice, da vidi poznato milo, staro redovniško lice, kako Boga slavi v petdesetem letu svojega mašništva. Točno ob 10. uri začela se je slovesnost se sv. mašo, katero je odslužil v lepi samostanski cerkvi zlatomašnik z obilno asistencijo domačih in sosednih duhovnikov.

Cerkev, akoravno dosti prostorna, bila je do zadnjega kotička prenapolnjena, in isto tako bližnji cerkveni prostori.

Po „Credo“, katerega je zlatomašnik zapel z mladeniškim krepkim glasom, stopil je na prižnico slavnostni pridigar župnik od sv. Ane Valent. Radočaj, da i on se svojo znano zgovernostjo proslavi zlatomašnika. Na koro je mej tem pelo hrvaško pevsko društvo „Bršljan“, krepki možki zbor obstoječ iz 18 pevcev, lepo hrvatsko mašo pod vodstvom zelo marljivega in požrtvovalnega učitelja Vinka Šeringera. Pridiga in petje bilo je jako lepo. Pridigar je razpravljaj delovanja zlatomašnika, s kom je zaslužil, da je danes odlikovan in kaj da ga je v tem bogoljubnem delovanju spodbujalo in podpiralo.

Zlatomašnik se je rodil 10. januarija 1817. l. v Zrečah na Stajerskem. Prve šole je izvršil v Celju podpiran od dobrotnikov; a prve štiri gimnazije izvršil je v Zagrebu.

Peto in šesto gimnazijo pa je izvršil v Karlovcu. Po dokončani 6. gimnaziji stopil je v red sv. Frančiška, kar je bil vedno njegov namen in 27. dec. 1845. l. bil je posvečen v mašnika.

Od 1. 1845—50 bil je v Kamniku učitelj ljudske šole. Iz Kamnika je bil prestavljen v Karlovec, kjer je razun drugih obilnih opravil točno in vestno izvrševal delo usmiljenega samaritana v vojaški bolnišnici 9 let. V Karlovcu je ustanovil takimenovani otroški vrtec ali prav za prav otroško vzgojišče, ki je bilo prvo na Hrvaškem. Pozneje bil je v Klanjcu učitelj, kjer ni bil zadovoljen samo s tem, da je otroke podučeval v tem, kar je bila njegova dolžnost, temveč vnet za pravo vzgojo otrok in blagor ljudstva, podučeval je male in velike v vrtnarstvu, sadjerejstvu in drugih strokah gospodarstva. In da njegov trud ni bil zastoj, pokazali so cekini, katere so ljudje dobivali na izlozbah. — Prestavljen v Jasko, bil je nekaj let gvardijan samostana, a pozneje povrnivši se iz samoborskega samostana, kjer je bil nekoliko let, biva zdaj nepretrgoma 12 let v Jaski.

Evo! takega častitljivega in slavevrednega moža gledala je od vseh strani zbrana množica.

Po dokončani službi božji pozdravljali so zlatomašnika v obednico došli gosti uradniki, duhovni, učitelji, obrtniki in kmeti.

Okolu jedne ure podvoril je samostanski predstojnik o. Ananija Vračko zbrane goste, katerih je bilo okolu 30.

Zlatomašnika spominjali so se mnogi njegovi znanci in prijatelji.

Ne moremo končati, da ne bi omenili i to, da je naš zlatomašnik, skoravno že v 80. letu, vendar še bistrega duha in zadosti krepkega zdravja; naše iskrene želje so — te — Bog naj nam ga ohrani še mnoga leta na korist sv. cerkve in čast frančiškanskega reda.

Združenje razkolnikov in krivovercev z Rimom.

Sv. Oče Leon XIII. so izbrali poseben odbor, kateremu bode skrbeti, da pospešuje delo združenja razkolnih in krivoverskih cerkv z rimsko stolico. Predsednik temu odboru so sv. Oče sami; odborniki pa so kardinali Ledochowski, Langenieux, Rampolla, Vincencij Vanutelli, Galimberti, Vaughan in Mazzella.

200-letnica in 25-letnica sv. Alfonza de Signori.

L. 1896 bode 200 let, kar je bil v Neapolu rojen Alfonz de Signori, in 25 let, odkar ga je papež Pij proglasil za cerkvenega učenika, „doctor Ecclesiae“.

Kako se živi na Laškem.

Pol stoletja je minulo, od kar se je pričela revolucija in očiten upor zoper pravne vladarje na Laškem; 35 let je staro laško kraljestvo, in 25 let je Rim prestolno mesto združeni Italiji. Rovarji in uporniki so obetali zaslepljenim ljudem novo zlato dobo. Poglejmo torej, kako se danes živi v odrešeni Italiji. Govore naj številke. Po zadnji uradni statistiki je laško kraljestvo razdeljeno približno v 8400 okrajev. In uradno poročilo pravi: 1454 okrajev ima slabo pitno vodo ali premalo vode, 37208 stanovanj je v zemlji in pod zemljo; nad 200.000 ljudij biva v kletih, jamah, brlogih. — V 4965 okrajih leto in dan ne jedo mesa, izvzetih je le malo bolj imovitih hiš; in drugje, kjer povzijejo več mesa, koljejo zvečine samo drobnico, ovce in koze. V 1700 okrajih nimajo pšeničnega kruha, razven o praznikih; drugače rabijo moko iz koruze in kostanjev, ali pa še slabše. — 1437 okrajev nima zdravnikov in izprašanih babic. — 16 milijonov ljudij ne zna brati in pisati.

Tako je v deželi, kjer „cveto oranže.“

Judje in framasoni na Laškem.

Vsak ve, da Judje gospodujejo po ložah. Na Laškem pa so osnovali Judje sami zase 109 lož, v katere ne vsprejmejo nobenega, kdor ni pravi sin „obrezanega ljudstva“. — Če pomislimo, koliko škoduje framasonstvo cerkvi in državi, si lahko mislimo, koliko zla izvira iz teh pristno judovskih lož.

Socijalne stvari.

Kmečko vprašanje.

(Dalje.)

i) Veleposestvo mora sodelovati in tudi lahko sodeluje v splošni blagor:

1. s tem, da skrbi za gmotno in pravno blagostanje svojih delavcev;

2. s tem, da z umnim gospodarstvom daje lepe vzglede manjšim kmetom in da pri njih pravno in gmotno pospešuje napredek kmetijstva;

3. s tem, da s svojih večjih prebitkov skrbi za duševen blagor naroda, mej katerim živi, podpirajoč vedo, umetnost, cerkev, dobrodelne zavode.

Žalibog, da moramo reči, da se prečesto ne ravna veleposestvo po tem.

Delavci se nimajo primeroma nikjer gorje, nego na veleposestvih; oni spadajo mej najrevnejši in najbolj izrabljivani proletarijat; ki se duševno in telesno zanemarjen vlačijo od grajščine do grajščine. Ženske pred časom ostaré in se izrabijo; može vničuje trdo delo in žganje. Stanovanje za njé je v mnogih grajščinah slabše, nego hlev. Po več rodbin živi v jednom prostoru; da to škoduje v pravem oziru, je jasno. Na nekaterih čeških in moravskih veleposestvih vidimo zadnji čas slovaške delavce. Cela vrsta rodbin in samskih ljudij, mladih in starih se zedinja za časa večjega dela pri kaki grajščini. Na čelu jim je „gazda“, ki si ga sami izberó in katerega morajo v vseh rečeh poslušati.

Gazdova žena kuha za vse; gazda prejme in odaje zaslužek. Moški služijo s hrano vred po 40 kr. dne. To bi še bilo, a hrana teh ubogih ljudij je izredno slaba. Slaba hrana pa povspesuje žganje-pitje in iz tega izvira pravna propalost, katero podpira še to, da vsi delavci in delavke, zakonski in neoženjeni, mladi in stari, spé v jednom prostoru. Nравne orgije so naravna posledica, katero gledé na mlade delavke še zvečava nesramnost gospodarjev in uradnikov. To se godi tudi pri drugih, ne samó pri Slovačkah.

Nedeljskega počitka posestni delavci ne poznajo; vsled tega se odtušujejo cerkvi, ne izvršujejo verskih dolžnostij; otopé in izgubé smisel za versko življenje.

Plača teh delavcev je zelo borna; dnina znaša n. pr. na Češkem po leti po 50 kr.; po zimi pa po 40 kr. Ženske in dekleta imajo po letu po 35, po zimi po 25 kr. na dan ob svojem. K večjemu nekoliko krompirja in drvá, časih tudi stanovanje jim še prida grajščina. Delavska rodbina si potemtakem ne more ničesar prihraniti. V tem oziru, vzlasti gledé na plačo in na stanovanje, bi morali plemiči in veleposestniki sploh vse drugače vršiti svojo dolžnost in za pravno zdravje svojih delavcev bi se morali pač bolj brigati, nego se doslej. Hvala Bogu, da je mej njimi še nekaj častnih izjem, ki skrbé po očetovsko za svoje delavce, a njihovo število je primeroma neznatno.

Druga dolžnost veleposestnikov je, kot smo rekli, skrb za razvoj umnega kmetijstva. Ta se še bolj zanemarja. Vzgoja plemiškega stanu je popolnoma napačna. Malokateri se šola na poljedelski šoli in ko prevzame posestvo, je odkazan na tuje ljudi, ker sam ne razume stvari. Uradniki gospodarijo, kot se jim zljubi in mnogokrat se zgodi, da mora veleposestnik-plemič zavoljo ogromnih dolgov prodati svoje posestvo in skušati, da svojim sinovom preskrbi v vojni ali državni službi bodočnost.

Uradništvo na veleposestvih je navadno sebično in liberalno. Lepega vzgleda v verskem ali pravem oziru ne vidi ljudstvo pri njih. Čudno je, da imajo celo tisti plemiči, ki so po svojem mišljenju čisto katoličani, samo liberalne in brezverske uradnike. Njihova sveta dolžnost bi bila drugače se pobrigati v tem oziru. Po kakih shodih, v zbornici itd. se štulijo mej „cerkvene stebre“, na katerih sloné vse cerkvene pravice, a v domači hiši so najslabši gospodarji, ker puščajo da jim liberalni uradniki gmotno in pravno izsesavajo ljudstvo. Najlepše se to izpozna iz razmerja, ki vlada mej domačim duhovnikom na taci veliki grajščinah in uradništvom. Duhovnik zavzema stališče lakaja v talarju brez vsacega upliva, brez spoštovanja.

Nekaterim plemičem - veleposestnikom se tudi po pravici očita, da nameščajo v svoje službe inozemske ljudi. Na Češkem je več „čeških“ plemičev, ki imajo za drago plačo najete tuje pruske, protestantske uradnike. To je vendar krivična nesmisel.*)

Vse, kar je drugod slabega, je v grajščinah, ki so v židovski lasti, še desetkrat gorje. Židovskih grajščakov je pa v Avstriji že zelo mnogo. Hirsch, Gutmann, Rotschild, Auspitz imajo ogromna posestva na Moravi in vzlasti v njenem najlepšem delu — na Hani. Bratje Pollak, Beer, Ellbogen in mnogi drugi židje se košatijo na Češkem kot veleposestniki. Po židovskih grajščinah (n. pr. v Tovačovi žida Gutmanna) se celo dogaja, da so vsi uradniki brez izjeme židovskega rodu. Taka grajščina je pravi pašalik, samo da je židovska predrznost in nesramnost še čisto večji, nego turška.

Če pa židje neposredno ne gospodarijo po grajščinah, pa vsaj posredno:

a) Trgovina čeških, moravskih, ogrskih in poljskih veleposestnikov je v ogromni večini vsa v židovskih rokah. Žito, živina, les se prodaja po židovskih posredovalcih, ki delajo čudovite dobičke in derejo grajščaka in kmete. Ta židovska trgovina, katere je kriva samo lena brezbriznost plemiških gospodarjev, je glavni vzrok, zakaj se plemiči ne pridružijo protisemitom in krščanskim socijalistom. V srečo so vsi protisemitskega mišljenja, a žalostne dejanske razmere, katerih izprememba bi zahtevala večjo energijo, nego so je sami zmožni, jih odvrčajo. Sapienti sat!

b) V najem jemljo grajščine večinoma židje. Nespametna plemiška vzgoja, ki oddaljuje mlade

*) Poročevalec se je svoje dni na starodavnem Krumlovskem gradu v Šumavskem pogorju, ki pripada knezu Schwarzenbergu, zelo čudil, da se beró v grajski gostilni tega prvaka „čeških“ plemičev samo nemško-liberalni in nacionalni listi.

barončke in grofičke od delavnega življenja na rodnem posestvu, je največkrat vzrok, da so veleposestva dado v najem. V lastni upravi ničesar ne neso, torej: žid, kje si? In žid se kmalu oglasi. Najete grajščine seveda niti v najmanjši meri ne izvršujejo naloge veleposestva, marveč le škodujejo lastniku, posestvu, kmetom v okolici in delavcem. Nesramnost takih židovskih najemnikov je nepopisna; s krščanskimi posli dela kot s sužnji. Zopet tu moramo najodločneje obsojati, da celo nekatere rodbine, ki hočejo veljati kot katoliške dajo v najem židom svoja posestva. Vladajoča rodbina lichtensteinska ima n. pr. na Češkem židom najetih 38.000 ha svojih zemljišč. Še grje je pa, če se celo pri duhovskih ali samostanskih posestvih kaj takega opaža, kot se je žalibog nekaterokrat že zgodilo.

Iz teh podatkov se vidi, kako izvršujejo veleposestniki svojo dolžnost.

Glede na tretjo dolžnost ni veliko povedati. — Nekateri veleposestniki jo doslovno izvršujejo. Veda in umetnost se jim imata mnogo zahvaliti. Cerkve in dobrodelni zavodi jih zahvaljajo kot svoje ustanovitelje in podpornike. Ali v tem oziru gre vedno na slabše. Vedno bolj se zadolžujejo veleposestva in če pojde tako dalje, jih pogoltne kmalu veliki kapital. O naših kranjskih veleposestnikih sedanje dobe moramo le še pristaviti, da so večinoma nemško-liberalnega mišljenja. Od njih nimamo v svojih težnjah pričakovati podpore. Vodnik njihov, raznarodivši se baron Schwegel nam jamči zato, da ima slovenska veda in umetnost ravno tako malo pričakovati od njih, kot cerkev. Sami so si s svojim ravnanjem vzrok, da so nam postali tuji in da živimo in delujemo po svoje, kot bi jih ne bilo; kjer pa so nam na poti, kot n. pr. v političnem oziru se pa temu čustvu pridružuje še živa želja, naj bi jih skoro ne bilo. Tako razmerje ni zdravo, toda mi ga nismo zakrivili.

(Dalje sledi.)

Slovstvo.

Zadnji mesec starega leta je izšla v Pragi knjiga 35 strani velike oblike oblike z naslovom: **Lublani čestí spisovatelé Slovencům.** Spořadal Jar. Vrchlický. Ve slovanské Praze. Tiskem Edvarda Beauforta. Nakladem vlastním. 1896. (Cena 90 kr.)

Naslov sam nam že jasno kaže o lepem namenu čeških pisateljev, če pa odpreš krasno zbirko, kaže ti vsaka stran veliko ljubezen, katero izkazujejo že od nekdanj dejanski bratje Čehi — posebno nam Slovencem. Gotovo se ti zaiskri selza hvaležnosti v očeh, ko čitaš krasne slike in verze, vse posvečene nesrečni Ljubljani. Duh tvoj, ki je že morda obupal nad boljšo, srečnejšo slovensko prihodnostjo, napolnijo zopet veseli upi in nade, ko čitaš krasne vrstice:

„Vás bude dále chránit český lev
Svou močí věrnou bání pod nebeskou,
Dál bude pro vás žiti naše krev —
Nuž, pojed'te vyplatat se na brad' českou!“
(Břetislav Brodský, Bratřím Slovencům.)

Da cenjeni čitatelj zvé vsaj nekoliko, kakšna je vsebina lepe knjižice, sledé naj za danes samo imena pisateljev različnih sestavkov:

X. Dvořák: Soucit. — Adamek B.: Pohřeb na zaních. — Arietto L.: Příroda. — Auředníček O.: Vnitřní záchvěy. — Bitnar Vil.: Soucit. — Boček J. E.: Cesty žití. — Odpuštění. — Bouška Sigm.: Pukly zvon. — Brodský Běl.: Bratřím Slovencům. — Černý Adolf: Vzpomínka na M. Hórniku. — Cervinka Karel: Tri motivy. — Dostal Karel: Otčenáš básníkův. — Legenda. — Fa Presto: Romance ku chvále Xantippy. — Geisslova J.: Nešťastným. — Gath Jifi: List z Cařihradu. — Hájek K. B.: Rouhavé sloky. — Kostra v masce. — Heyduk Ad.: Dar lásky. — Hodán J.: Jitro. — Aforismy. — Holeček F. S.: Soucit. — Chramosta Fr.: Praha a Lublan. — Jenesská Ruž.: Bábiná slova. — Ježek: Slovencům. — Člověk velikán. — Pisen miru. — Klášterský Ant.: Pes. — Klazar O.: Soucit. — Kolár J. J.: Nad propastí. — Kunětická. — Vítková B.: Kdyby. — Kuttan Kar.: Sněhové vločky. — Lidská mysl. — Mé přání. — Leminger J.: Letní večer. — V zátiší. — Ludiše: Vajíčko. — Mašek Kar.: Smrt volala mre. — Starézeny Ballada o anemonách. — Matuš L.: Mládí. — Moudrá P.: Maloruská dumka. — Neumann St.: Et si fractus dilabatur orbis. — Orliňský Jar.: Requiem aeternam... — Ostravický C.: Soucit. — Isme

lidé jen. — Pippich Karel: List z knihy zločinců. — Podlipska Sof.: Aforismy. — Preissova Gabr.: Kamarád. — Rais K.: Starý otec. — Na horském hřbitově. — Rokyta Jan.: Sirce. — Reháková H.: Z nuyeh slovinských upomínek. — Sekanina Frt.: Herodias. — Sonet antický. — Sokolova Vilma: Bílé Lublani. — Soukup J.: Pomoc. — Šimáček M. A.: Vzpomínka ztovárny. — Šlechta J. E.: Poslední tón. — Tomek Ferd.: Mladým starcem. — Trnavský P. V.: Soucit. — Václavěk M.: Pobaba. — Vlnář K.: Touha po životě. — Voráček J. A.: V dobách smutku. — Čas. — Vrchlický Jar.: Vzpomínka z cest. — Winter Zik.: Vzpomínka. — Nadejati se je, da bodo češčine zmožni Slovenci radi segli po tej spomenici. I. K—č.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. januarija.

(Vrhunec denunciacije) je pač dosegel „Narod“ dne 13. jan. z dopisom iz Kranja, v katerem tako podlo-nizkotno ter brezvestno-umazano napada gimnazijskega ravnatelja g. Josipa Hubada, očita joč mu, da je on zapreka razvoju gimnazije, da nastopa kot političen agent, ter da je v Kranju izgubil vse zaupanje. Na take surovosti pač ni mogoče odgovarjati dostojnim ljudem, in obče znano neumorno delovanje ravnatelja g. Hubada za prospeh in razvoj kranjske gimnazije je tako znano in priznано, da ne potrebuje nobenega zagovora vzlasti ne proti tako gorjansko-zarobljenim psovkam, kakor jih je nagromadil Kranjski dopisnik proti g. Hubadu. Taka pisava se sama obsoja in vsak pravicoljuben poštenjak bo vrgel z nevoljo list s takim dopisom od sebe ter dejal: Sram ga bilo!

(Deželni zbor Kranjski) ima prihodnjo sejo v soboto, dne 18. t. m.

(Potres.) Iz Vodice, 14. jan. 1896. Nocoj po noči ob 1/2 2 uri smo čutili precej močan potres, prvi v novem letu. Tedaj se bo tudi to leto štel k potresnemu letu. Bog ne daj, da bi še obletnico potresa obhajali s potresom!

(Zvišanje oskrbovalnih pristojbin v deželni bolnišnici v Vodmatu.) Zadnja številka deželnega zakonika za Kranjsko objavlja določilo kranjskega deželnega odbora, po katerem se zvišajo oskrbovalne pristojbine s 1. januarjem t. l. in sicer naslednje: prvi razred od 2:50 gld. na 3:50 gld., drugi razred od 1:60 gld. na 2 gld., tretji razred, in sicer za kranjske prebivalce od 70 kr. na 80 kr., za tujce pa od 70 kr. na 90 kr. na dan. Jednako so se zvišale pristojbine za porodničnice, in sicer prvi razred 3 gld. 50 kr., drugi 2 gld. in tretji 1 gld. za osebo in dan.

(Iz Želimelja.) Dokaj zapuščena je bila od zadnjega časa fara želimeljska v šolskem oziru, kar je tem čudneje, ker je kraj v obližju glavnega mesta in za šolski obisk dokaj ugoden. Že pričetkom leta 1894 pa se je upeljal popolno reden šolski poduk, kojega oskrbuje g. župnik sam. Šolo obiskuje tekoče leto 120 učencev v dveh oddelkih. Konstituiral se je tudi krajni šolski svet, kateremu je bil za predsednika voljen tukajšnji vrli in obče čislani gospod forstmajster Jos. Schanta. Šola je vpisana tudi v „Narodno šolo“. Za mali letni donesek je blagovolil predsednik „Narodne šole“, g. Srečko Stegnar, lansko kakor tudi letošnje leto mnogo šolskega blaga nakloniti revnim učencem, za kar bodi društvu tu javna zahvala izrečena. — V tukajšnji fari je bilo pretečeni dve leti: oklicanih 16 parov, poročenih 14 parov; rodilo se jih je 47, umrlo pa samo 14! Je toraj v zadnjem času tu zdravstveno stanje izvanredno ugodno.

(Na tukajšnji podkovski šoli) so se vršile minuli teden preskušnje. Vdeležilo se jih je 22 zunanjih in 7 domačih kovačev, ki so redno obiskovali tukajšnjo šolo. Med prvimi je bilo 14 Kranjcev in 8 Stajercev, med poslednjimi pa 6 Kranjcev in jeden Primorec. Razun dveh so dobili vsi povoljne rede. (Radi ošpic) se je moral zapreti otroški vrtec na tukajšnji učiteljski pripravnici.

(Nova pošta) se je z današnjim dnem odprla v Dolu, katera bode po pešelu v zvezi s poštnim uradom v Hrastniku.

(Iz nemškega dijaškega doma v Celju) bode skoraj gotovo postal „Deutsches Haus“. Govori se namreč, da se bodo darovi, kateri se sedaj tako pridno pobirajo tudi v „rajhu“ za celjski dijaški dom, porabili za „Deutsches Haus“, ker vlada ni dovolila, da bi bila mestna hranilnica celjska sezidala poslopje za ultranemška društva. Celjski „Narodni dom“ gospodo v oči bode, zato si bodo pomagali, kakor je sploh mogoče.

(Izžrebane srečke štajerskega deželnega posojila za železnice.) I. serija po 1000 gld. št. 1602, 2791; po 200 gld. št. 7714, 7716, 8241, 8386, 8788. II. serija po 1000 gld. št. 3560, 3925; po 200 gld. št. 9096, 9457, 9654, 9668, 9739. III. serija po 1000 gld. št. 4878, 5806; po 200 gld. številka 10.031, 10.055, 10.411, 11.141, 11.734.

(Iz Trsta) se poroča: 14. t. m. razpočila je v tukajšnji mestni plinarni jedna izmed onih cevij, po katerih odhaja plin. Vsled tega razpoka so bile tri osebe zdatno poparjene. Ravnatelj plinarne in inženir ukrenila sta takoj vse potrebno, da preprečita večjo nesrečo. Razpok je napravil v plinarni okrog 600 gld. škode.

(Štefanija cesaričinja-udova) je prišla s svojo hčerko, nadvojvodinjo Elizabeto v Opatijo, kjer je zdaj najlepše vreme. Toplomer kaže 15 stopinj gorkote.

(Iz Brna) 13. jan.: V dež. zbor je prišel dne 8. t. m. tudi nadškof Kohn in vdeležil se je zborovanj do sobote. Pri prihodu sta ga pozdravila dež. predsednik in glavar in bližnji poslanci. — Ustanovilo se je tu katoliško društvo: Svato-Josefska jednota pro jinochy a muže. Otvoritve se je vdeležil škof dr. Bauer in drugi dostojanstveniki. Društvo šteje že čez 300 članov.

Telegrami.

Lino, 15. januarija. Deželni zbor je po daljši debati odklonil predlog liberalcev glede spremembe deželnega reda in volilnega reda za deželni zbor, po katerem bi dobile kmetске občine direktno volilno pravico, ter bi smeli voliti tudi oni, ki ne plačujejo nikakega naravnostnega davka.

Moravska Ostrava, 15. januv. Poleg 16 težko ranjenih rudarjev se nahaja še 12 oseb v nezvesti v bolnišnici, o katerih se vender upa, da ozdravijo.

Rim, 15. januarija. „Agencia Stefani“ se poroča iz Masave: Po poročilu generala Baratierija so se umaknili 11. t. m. zvečer Šoanci v svoje tabore. Po poročilih nekaterih poizvedovalcev ni bilo 12. t. m. nikakega napada z sovražniške strani. Poročila o velikih izgubah pri Šoancih se potrjujejo. Glavni sovražniški tabor je po telefonu zvezan s stražo.

London, 15. januarija. „Reuters-Office“ se poroča iz Praetorije dné 14. t. m.: Robinson se je včeraj popoldne definitivno sporazumil s transvaalsko vlado glede odposlatve Jamesona in njegovih častnikov na Angleško, koder se kaznujejo po previdnosti angleške vlade.

Foulard-svila 60 kr.

do gld. 3:35 meter, — japonska, kitajska itd. v najnovejših vzorcih in barvah, tudi črna, bela in barvena **Henneberg-svila** od 35 kr. do gld. 14:65 meter — gladka, progasta, križasta, damasti itd. (ok. 240 razn. kakovostij in 2000 razn. barv, vzorcev itd.) **Poštalne in carine prosto na dom.** — Vzorec obratno. — Dvojnati pismeni pošto v Švicu.

Tovarne za svilo G. Henneberg
26 e. in kr. dvorni zalagatelj, **Curich.** 17-1 2

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm
15	9. zvečer	732.3	—5.4	brezv.	jasno	
16	7. jutraj	729.4	—3.2	sr. svzh.	oblačno	0.5
	2. popol.	730.5	—1.1	sl. svzh.	jasno	
Srednja včerajšna temperatura —3.2°, in za 0.7 pod normalom.						

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
zaznamovanih
menic in vrednostij

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre

Umrli so:

15. januarija, Marija Tomšič, tesarjeva vdova 60 let, Kravja dolina 22, plućnica.

Vozni red

avstrijskih državnih železnio,
veljaven od 1. oktobra 1895.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v **srednjeevropskem času**. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.)

Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vare, Heb, Karlove vare, Francove vare, Prago, Lipsijo, Dunaj via Amstetten.
Ob 6. uri 10 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto
Ob 7. uri 10 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Dunaj via Amstetten.
Ob 11. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selzthal, Dunaj.
Ob 12. uri 55 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto
Ob 4. uri popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Inomost, Bregnic, Curih, Genova, Pariz, Steyr, Linc, Gmunden, Ischl, Budejevice, Plzenj, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten
Ob 7. uri 20 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Ob 5. uri 52 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipsije, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischla, Aussee, Zella na jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste, Trbiža.
Ob 8. uri 19 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
Ob 11. uri 26 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipsije, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregnice, Inomosta, Zella na jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linca, Pontabla, Trbiža.
Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
Ob 4. uri 55 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla, Trbiža.
Ob 9. uri 4 min. zvečer osebni vlak z Dunaja preko Amstettena in Ljubnega, Beljaka, Celovca, Pontabla, Trbiža.
Ob 9. uri 25 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

Ob 7. uri 23 min. zjutraj v Kamnik.
" 2. " 0 " popoldne " "
" 6. " 50 " zvečer " "
" 10. " 10 " zvečer " " (ta vlak le do konca oktobra meseca ob nedeljah.)

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

Ob 6. uri 56 min. zjutraj iz Kamnika.
" 11. " 15 " dopoldne " "
" 6. " 20 " zvečer " "
" 9. " 55 " zvečer " " (ta vlak le do konca oktobra meseca ob nedeljah.)

Oklic.

Zaradi vršečih se poprav bode na

mesarskem mostu promet za vozove

51 2—1

od dné 17. do dné 21. t. m. zaprt.

Magistrat dež. stolnega mesta Ljubljane,
dné 16. prosinca 1896.

Sidro

Liniment. Capsici comp.

18—3 iz lekarne Richter-Jeve v Pragi 296

priznano izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobilo posodico po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zabtava naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 726 70-10

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta 26 let s največjim uspehom rabljeni, prsi sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenice je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. 299 20-4

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi in, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različni od našega originalnega 26 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj te torej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokoliрана varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 27 20-5

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“
VII/1, Kaiserstrasse 73 in 75.
Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.

Eksekutivne dražbe.

Janeza Viranta iz Plosovega zemljišče (1395 gld.) dné 23. jan. in 3. marca v Vel. Lašičah.
Martina Kocjana iz Želebeja posestvo (2169 gld. 70 kr.) dné 6. febr. (druga) v Metliki.
Antona Mizgurja iz Ilir. Bistrice posestvo (800 gld.) dné 24. jan. in 24. febr. v Ilir. Bistrici.
Jurija Lotriča iz Hauptmance posestvo (190 gld.) dné 27. jan. in 2. marca v Ljubljani.

Prečast. duhovščini
za liturgično uporabo najbolje priporočeno

V. A. Vinding-a
v Bistrici ob Dravi na Koroškem
patentovano, na poseben način prirejeno
ogljje za kadičnice
100 komadov gld. 1-80, poštni zabojček po 150, 200 in 300 komadov.

Pri naročilih blagovoli naj se posluževati nemškega ali latinskega jezika. Dobi se tudi patentovani stenj za večno luč.

Priznanje. Pri Vas naročeno in prejeto ogljje za kadičnice smo porabili. Vaša iznajdba je res krasna, namenu popolnoma zadoščujoča in praktična. Blagovoli mi poslati zopet zabojček s 300 komadi — Malteški redovni konvent v Pragi, III, Badgasse 4, v maju 1895. Ibl, t. č. superijor. 19 52-46

Katoliška Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Slovensko-nemški slovar.

Izdan na troške rajnega knezoškofa Ant. Al. Wolfa.

Uredil
M. Pleteršnik.

Dva zvezka (118 pól vél. osm.), nevezana 11 gld. 50 kr., vezana v polfranc. izvirnih platnicah 14 gld. 50 kr.

Janeza Bezeljaka iz Jeličinega Vrha posestvo (360 gld.) dné 25. januarja v Idriji.
Janeza Žusta iz Dolov zemljišče (8927 gld.) dné 25. jan. in 29. febr. v Idriji.
Valentina Šilca iz Zamosteca nepremakljivo posestvo (548 gld.), terjatev 100 gld., dné 11. februarja in 10. marca v Ribnici.

„Sicara“

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski naznanja:

1. **Imeniki** k letošnjemu novačenju poklicanih v letih: 1875, 1874 in 1873 rojenih domačih mladeničev bodo razgrnjeni v magistratnem ekspeditu **od 12. do vštetega 20. dné t. m.**

v ta namen, da jih vsakdo lahko pregleda in

a) naznani, ako bi bil kdo izpuščen ali napačno vpisan;

b) ugovarja zoper reklamacije novačenju podvrženih, ali zoper njih prošnje za priznanje v §§ 31., 32., 33. in 34. voj. zak. navedenih ugodnosti in te ugovore tudi dokaže.

2. **Žrebanje** onih novačenju podvrženih mladeničev, ki so bili rojeni 1875. leta, vršilo se bode **dné 21. januarja letos**

ob 11. uri dopoldne v magistratnem ekspeditu. Žrebanja udeležiti se je vsakteremu dovoljeno.

Magistrat dež. stolnega mesta Ljubljane,
4. dan januarja 1896.

Preklicujem javno

ter obžalujem, kar sem govoril na javnem shodu, vršečem se dné 22. dec. l. l. v Hafnerjevi pivarni proti ljubljanskim za-družnim načelnikom. 52 1-1

Ivan Beden,
čevljar.

Najlepše darilo
za
godovne in svečane prilike.

Olnati portret 85×75 cm
Antona Martina Slomškega,

najfinije po najboljšem izvirniku izveden, na platno napet, v zlatih kovinsko-barok, antik-barok ter črnih zlato okrašenih okvirih po 10, 12, 15 in 18 gld. dobiva se v trgovini

D. Hribarja v Celji.

Kaj je Anton Martin Slomšek Slovincem, bilo bi preveč govoriti. Njemu se imamo zahvaliti za družbo sv. Mohora; njemu se zahvaliti za najboljše in najlepše pedagoške spise in domovinsko ljubezen v nemajajoče pesni. On bil je najodličnejši buditelj naroda, in najbolj vneti zagovornik pravice Slovencev. Nobena slovenska hiša naj bi ne bila brez slike tega slavnega moža, ki je in ostane vedni ponos in dika Slovencev. 741 10-5

Priznanje. Pri Vas naročeno in prejeto ogljje za kadičnice smo porabili. Vaša iznajdba je res krasna, namenu popolnoma zadoščujoča in praktična. Blagovoli mi poslati zopet zabojček s 300 komadi — Malteški redovni konvent v Pragi, III, Badgasse 4, v maju 1895. Ibl, t. č. superijor. 19 52-46

Katoliška Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Slovensko-nemški slovar.

Izdan na troške rajnega knezoškofa Ant. Al. Wolfa.

Uredil
M. Pleteršnik.

Dva zvezka (118 pól vél. osm.), nevezana 11 gld. 50 kr., vezana v polfranc. izvirnih platnicah 14 gld. 50 kr.

J. Pserhofer-jeva
lekarna „pri zlatem državnem jabolku“
Dunaj, I., Singerstrasse št. 15.

J. Pserhofer-jeve
odvajalne kroglice, preje kri čistilne kroglice imenovane, staroznano, lahko čisteše domače zdravilo.

Od teh kroglice stane: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zvitek s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., če se pošlje nefrankovano proti povzetju pa 1 gld. 10 kr.

Če se poprej vpošlje denarni znesek, potem stane poštnine prosta pošiljatev: 1 zvitek kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zvitka 2 gld. 30 kr., 3 zvitki 3 gld. 35 kr., 4 zvitki 4 gld. 40 kr., 5 zvitkov 5 gld. 20 kr., 10 zvitkov 9 gld. 20 kr. (Manj ko 1 zvitek se ne more poslati.)

Prosi se izrečno **„J. Pserhofer-ja odvajalne kroglice“** zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatljice na navodilu o uporabi stoječi podpis **J. Pserhofer** in sicer z rudečimi črkami.

Balzam zoper ozeblino J. Pserhofer-ja. 1 lonček 40 kr., s poštnine prosto pošiljativjo 65 kr.

Sok iz ozkega trpotca (Spitzwegerichsaft), 1 steklenica 50 kr.

Balzam zoper golšo, 1 steklenica 40 kr., s poštnine prosto pošiljativjo 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati, izvrstno krepčilo za želodec in živce. 1 liter kola-vina ali eliksirja 3 gld., — 1/4 litra 1 gold. 60 kr., — 1/4 litra 85 kr.

Zdravilni obliž za rane pok. prof. **Steudel-a,** 1 lonček 50 kr., s poštnine prosto pošiljativjo 75 kr.

Razven tu imenovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu in inozemske farmacevtske specialitete ter se preskrbe vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Pošiljajte po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prej vpošlje denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska,

Če se preje vpošlje denar (najboljše s pošto nakaznico), potem je poštnina mnogo cenejša, nego pri pošiljativah proti povzetju.

Imenovane specialitete tudi prodajata v Ljubljani gospoda lekarnarja: **Mardetsohläger** in **Piccoli.** 26 12-6

Dunajska borza		
Dne 16. januarja.		
Skupni državni dolg v notah	100 gld. 90 kr.	
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 10 „	
Avstrijska zlata renta 4%	122 „ 50 „	
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	100 „ 30 „	
Ogerska zlata renta 4%	121 „ 90 „	
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99 „ 10 „	
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1000 „	
Kreditne delnice, 160 gld.	361 „ 25 „	
London vista	121 „ 75 „	
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 „ 47 1/2 „	
20 mark	11 „ 88 „	
20 frankov (napoleonador)	9 „ 63 1/2 „	
Italijanski bankovci	44 „ 10 „	
C. kr. cekini	5 „ 71 „	
Dne 15. januarja.		
4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	145 gld. — kr.	
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 „ — „	
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	192 „ — „	
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ — „	
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141 „ 75 „	
Dunavske vravnave srečke 5%	128 „ 50 „	
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105 „ — „	
Posojilo goriškega mesta	112 „ — „	
4% kranjsko deželno posojilo	— „ — „	
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 „ — „	
Prioritetne obveznice državne železnice	220 „ — „	
„ južne železnice 3%	169 „ 35 „	
„ južne železnice 5%	131 „ 50 „	
„ dolenskih železnic 4%	99 „ 50 „	
Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld. 50 kr.	
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	133 „ — „	
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 „ 70 „	
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ 25 „	
Salmove srečke, 40 gld.	66 „ — „	
St. Genois srečke, 40 gld.	71 „ — „	
Waldsteinove srečke, 20 gld.	52 „ — „	
Ljubljanske srečke	22 „ — „	
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	165 „ 25 „	
Akcije Ferdinandovev. železn., 1000 gl. st. v.	3350 „ — „	
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	468 „ — „	
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	99 „ 50 „	
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	62 „ — „	
Montanska družba avstr. plan.	81 „ 40 „	
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	157 „ — „	
Papirnih rubljev 100	129 „ — „	

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svéti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnice.